

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 18 kwietnia 2016 roku w sprawie z powództwa S. N. przeciwko Skarb Państwa Komenda Wojewódzka Policji w Ł. Wydział Konwojowy o zapłatę Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi w pkt. 1 oddalił powództwo, w pkt. 2 zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1.200 zł tytułem zwrotu kosztów procesu; w pkt. 3 ustalił wartość wynagrodzenia pełnomocnika z urzędu powoda adw. M. M. na kwotę 1.476 zł oraz w pkt. 4 przyznał i nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi na rzecz adw. M. M. – pełnomocnika z urzędu 30woda S. N. – kwotę 1.476 zł brutto tytułem kosztów zastępstwa adwokackiego wykonywanego na rzecz powoda z urzędu.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając go w części oddalającej powództwo. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

1. art. 34 k.c. w zw. z art. 67 § 2 k.p.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i oddalenie powództwa wytoczonego przeciwko Skarbowi Państwa z uwagi na brak legitymacji procesowej biernej pozwanego, który to brak Sąd Rejonowy wywodzi z okoliczności; że zdaniem Sądu w niniejszej sprawie w charakterze pozwanego powinna występować inna jednostka organizacyjna Skarbu Państwa niż Komenda Wojewódzka Policji w Ł. Wydział Konwojowy;

2. art. 24 k.c. oraz art. 448 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 oraz art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 24 maja 2013 roku o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i oddalenie powództwa w sytuacji gdy w okolicznościach niniejszej sprawy doszło do naruszenia dóbr osobistych oraz prawa do obrony powoda, w związku z nieuzasadnionym stosowaniem środka przymusu w postaci kajdanek zespolonych, w szczególności z uwagi na okoliczność, że środek ten był stosowany wobec powoda podczas rozpraw przed Sądem Rejonowym w Piotrkowie Trybunalskim z naruszeniem wymogów proporcjonalności i konieczności o których mowa w art. 6 ust 1 oraz art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 24 maja 2013 roku o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.

W oparciu o wskazane zarzuty powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 10.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wydania wyroku do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych oraz zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu oświadczając, że koszty te nie zostały uiszczone w całości ani w części.

W odpowiedzi na apelację strona pozwana wniosła o jej oddalenie oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

apelacja jest zasadna i skutkuje uchyleniem zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Zarzut naruszenia art. 34 k.c. w zw. z art. 67 § 2 k.p.c. jest trafny. W niniejszej sprawie nie znajduje uzasadnienia stanowisko Sądu Rejonowego o braku legitymacji procesowej biernej. W niniejszej sprawie stroną pozwaną jest bowiem Skarb Państwa i jak słusznie zauważył apelujący niezależnie, czy będzie on reprezentowany przez jednostkę organizacyjną w postaci Komendy Wojewódzkiej Policji czy też w postaci Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim pozwanym będzie ta sama osoba prawna czyli Skarb Państwa. Jeżeli zatem Sąd wydający zaskarżony wyrok miał wątpliwości czy Skarb Państwa jest reprezentowany przez właściwą jednostkę organizacyjną, powinien z urzędu dokonać czynności zmierzającej do zapewnienia prawidłowej reprezentacji pozwanego na podstawie art. 67 § 2 k.p.c. W sprawie, w której stroną jest Skarb Państwa, zachodzi konieczność ustalenia właściwej stationis fisci. W wypadkach wadliwego jej oznaczenia sąd powinien ustalić właściwą jednostkę organizacyjną uprawnioną do reprezentowania Skarbu Państwa w danej sprawie (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 21 maja 2015 roku,

VI ACa 924/14, Lex numer 1785325 oraz orzeczenia przytoczone w uzasadnieniu tego wyroku: SN: z 15 lipca 1983 r., sygn. akt IV OZ 24/83, OSPiKA 1984, Nr 11, poz. 237 oraz z 11 stycznia 1974 r., sygn. akt II CR 685/73, OSNCP 1975, Nr 1, poz. 10). Materialnoprawna konstrukcja Skarbu Państwa – jako osoby prawnej wywiera w sferze przepisów proceduralnych ten skutek, że określenie w pozwie jednostki organizacyjnej P. (statio fisci) nie wpływa na oznaczenie osoby pozwanego, którym zawsze pozostaje Skarb Państwa. Jako ugruntowany należy przyjąć pogląd, że w sytuacji, gdy strona, pozywając prawidłowo Skarb Państwa, wadliwie określa państwową jednostkę organizacyjną, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenia, a w sprawie powinna występować inna jednostka organizacyjna, uzupełnienie braku w zakresie prawidłowego określenia strony pozwanej powinno nastąpić w płaszczyźnie właściwej reprezentacji (art. 67§2 KPC), przy czym sąd powinien z urzędu czuwać nad tym, aby Skarb Państwa był w postępowaniu sądowym reprezentowany w sposób prawidłowy, dlatego ma obowiązek postanowieniem wezwać do procesu właściwą jednostkę organizacyjną obok lub w miejsce dotychczasowej, a więc praktyce wystarczające jest wskazanie jakiejkolwiek jednostki organizacyjnej Skarbu Państwa, aby sprawa zawisła przed sądem (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 9 lipca 2014 roku, III APa 37/13, Lex numer 1504350, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 23 września 2014 roku, IACa 346/14, Lex numer 1603011, postanowienie Sądu Najwyższego Izba Cywilna z dnia 8 stycznia 2003 roku wydane w sprawie II CK 90/02 oraz wyroki SN: z dnia 11 stycznia 1974 r., II CR 685/73, OSNC 1975, Nr 1, poz. 10, wyrok SN z dnia 22 lutego 2001 r., III CKN 295/00, Lex nr 52382 i z dnia 17 marca 2010 r., II CSK 393/09).

Przenosząc powyższe uwagi na grunt przedmiotowej sprawy wskazać należy, że oddalenie powództwa z uwagi na brak legitymacji procesowej biernej pozwanego jest całkowicie nieuzasadnione. Skoro niezależnie od oznaczenia jednostki organizacyjnej pozwanym zawsze będzie ta sama osoba prawna czyli Skarb Państwa i Sąd w swych rozważaniach uznał, że stroną pozwaną w niniejszej sprawie winien być Skarb Państwa – Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim, to powinien prowadzić postępowanie z udziałem właściwej statio fisci zapewniając Skarbowi Państwa możliwości podjęcia skutecznej obrony jego praw. Prawidłowe zatem oznaczenie jednostki organizacyjnej uprawnionej do podejmowania czynności procesowych za Skarb Państwa w rozumieniu art. 67 § 2 k.p.c. powinno wiązać się z doręczeniem jej odpisu pozwu i pism procesowych przedstawiających podstawę faktyczną i prawną żądania powoda, tak by przy zachowaniu zasady równości stron możliwe było podjęcie obrony przez Skarb Państwa, tym razem reprezentowany przez jednostkę organizacyjną uprawnioną do działania w procesie.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy w pierwszej kolejności powinien zbadać, czy właściwa jednostka organizacyjna reprezentuje Skarb Państwa, pamiętając, że reprezentacja Skarbu Państwa jest prawidłowa wtedy, gdy wykonuje ją jednostka organizacyjna mająca związek z dochodzonym roszczeniem, lub organ jednostki nadrzędnej, nie zaś przypadkowy podmiot. Następnie poczynając od prawidłowego doręczenia pozwu właściwie oznaczonej i reprezentowanej stronie pozwanej powinien w dalszym ciągu prowadzić postępowania wyłącznie z udziałem właściwie reprezentowanego Skarbu Państwa występującego z woli powoda w charakterze strony pozwanej.

Z tych względów Sąd drugiej instancji w oparciu o treść art. 386 § 2 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania, pozostawiając jednocześnie temu Sądowi, zgodnie z dyspozycją art. 108 § 2 k.p.c., rozstrzygnięcie o kosztach procesu w instancji odwoławczej.